

Poštino plačano v gotovini.

11

NARODNI

GOSPODAR

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

Anton Kralj:

Skupščina

7. Redna skupščina

Skupščine so redne ali izredne.

Redna skupščina je tista, ki se mora sklicati in opraviti vsako leto najkasneje v 6 mesecih po končanem poslovnem letu z dnevnim redom, ki ga določa zakon: 1. odobritev letnih sklepnih računov; 2. sklepanje o uporabi poslovnega prebitka ali o nadopolnitvi poslovne zgube; 3. sklepanje o razrešnici za člane upravnega in nadzornega odbora; 4. izvolitev članov upravnega in nadzornega odbora. Poleg tega mora biti na dnevnem redu tudi posebna točka: predlogi in pritožbe zadružnikov (§ 30., odst. 5.). Te točke dnevnega reda so obvezne za vsako redno skupščino. Sme pa redna skupščina sklepati tudi o drugih predmetih, če so postavljeni na dnevni red.

Pravico, pa tudi dolžnost, sklicati redno skupščino ima v prvi vrsti upravni odbor. Če bi upravni odbor ne sklical redne skupščine o pravem času, jo je dolžan sklicati in opraviti v nadaljnjem mesecu dni nadzorni odbor. Če bi niti nadzorni odbor ne sklical redne skup-

ščine o pravem času, jo je dolžna sklicati in opraviti revizijska zveza.

Sklicatelj skupščine sme že sklicano skupščino preklicati in odrediti, da je ne bo. Tudi se sme na že pričeti skupščini skleniti, da se skupščina ne nadaljuje, oziroma da izpadejo iz dnevnega reda določene točke.

Zakon določa, da se mora redna skupščina sklicati »o pravem času«, ne pove pa, kateri čas je »pravi čas«. To važno vprašanje je ostalo v zakonu odprto. Treba bi pa bilo, da bi bilo točno rešeno, to tem bolj, ker določa § 110., tč. 1., oziroma § 112., II., tč. 1., občutne kazni za tiste, ki zakrivate, da se skupščina ne opravi o pravem času.

8. Izredne skupščine

Izredna skupščina se mora sklicati, kadar to zahtevajo zakon ali pravila ali če to zahteva korist zadruga. Vsaka skupščina, ki ni redna, je izredna.

Po zakonu se mora izredna skupščina sklicati: 1. če pade število članov upravnega odbora pod polovico (§ 12.); če pade pod polovico število članov nadzor-

nega odbora (§ 22., odst. 1.); 3. če nadzorni odbor odstavi člane upravnega odbora (§ 25.); 4. če postane zadruga prezadolžena (§ 76., odst. 1.); 5. če se uvede stečaj nad imovino zadruga (§ 79., odst. 1.). Kedaj zahteva korist zadruga, da se skliče izredna skupščina, presojata svobodno upravni in nadzorni odbor.

Tudi izredne skupščine sklicuje upravni odbor, nadzorni odbor in revizijska zveza, v primeru § 30., odst. 4., pa tudi zadružniki. Ker sklepa skupščina samo o predlogih, ki so postavljeni na dnevni red in ker je važno, da niso zadružniki preveč izpostavljeni samovolji upravnega odbora, daje zakon zadružnikom možnost, da z dovoljenjem registrskega sodišča sami skličejo izredno skupščino.

Sklic izredne skupščine sme zahtevati desetina zadružnikov, pravila pa lahko določijo tudi večje število. Za podlago za izračunanje te desetine, oziroma večjega števila se vzame tisto število članov, ki jih ima zadruga ob času, ko zadružniki zahtevajo sklic skupščine. To število je odločilno tudi, če se število članov po tem času spremeni bodisi zaradi izstopa, bodisi zaradi vstopa novih članov. Zahteva glede sklicanja izredne skupščine mora biti podana pismeno, t. j., mora biti od dotičnih zadružnikov lastnoročno podpisana. V vlogi je treba navesti dnevni red, t. j. predmete, o katerih naj se sklepa. Treba je pa tudi navesti razloge, zakaj naj se skupščina skliče. Če vloga tem zahtevam ne ustreza, se sme zavrniti. Vloga se izroči upravnemu odboru. Če bi upravni odbor ne sklical skupščine v 15 dneh po prejemu vloge, se smejo zadružniki obrniti do nadzornega odbora. Če bi tudi nadzorni odbor ne sklical skupščine v

15 dneh, smejo zadružniki zahtevati od registrskega sodišča, da jim dovoli, da jo smejo sklicati sami.

Če se obrnejo zahtevajoči zadružniki do registrskega sodišča s predlogom, naj jih pooblasti za sklic skupščine, morajo dotično vlogo podpisati. O predlogu sklepa sodišče po svobodnem preudarku. Predno bo odločilo, bo zaslišalo upravni, oziroma tudi nadzorni odbor. Če bi sodišče ne dalo navedenega pooblastila, smejo zahtevajoči zadružniki vložiti rekurs na višjo instanco po predpisih c. p. p.

Organi zadruga niso dolžni vselej ugoditi zahtevi desetine zadružnikov in sklicati skupščino. Najprej morajo preiskusiti dnevni red in razloge za sklicanje. Če bi bil navedeni dnevni red razprav in sklepanja proti zakonu ali pravilom, so celo dolžni, da skupščine ne skličejo.

Člani, ki so bili več kot mesec dni pred skupščino iz članstva izključeni, ne morejo pri sklicanju več sodelovati; kdor nima pravice udeležiti se skupščine, tudi nima pravice sklicovati skupščino.

Skupščina, ki jo sklicuje desetina zadružnikov, se mora sklicati v taki obliki, ki je predpisana v pravilih.

9. Predlogi in pritožbe zadružnikov

V 5. odst., § 30. zadr. zak. je predpisano, da mora biti na dnevnem redu vsake skupščine posebna točka: predlogi in pritožbe zadružnikov. To velja za redne in izredne skupščine.

Predlogi in pritožbe se morajo izročiti tistemu, ki sklicuje skupščino, najmanj 8 dni pred skupščino (ne pred sklicanjem skupščine). Če predlogi in

pritožbe niso bili podani v tem času, ampak kasneje, ne more skupščina o njih sklepati; če bi pa to vendar storila, bi bili njeni sklepi neveljavni. Iz okolnosti, da se morajo predlogi in pritožbe izročiti sklicatelju, sledi, da se morajo vlagati po sklicu skupščine, ko se že ve, kdo je sklicatelj (upravni ali nadzorni odbor ali revizijska zveza ali desetina zadružnikov). Če bi se ne izročili sklicatelju, ampak kakemu drugemu organu, jih sklicatelj ni dolžan predložiti skupščini. Dopustno pa je, da sporoče zadružniki svoje predloge zadrugi (upravnemu odboru) še pred sklicem skupščine. Došle predloge in pritožbe mora sklicatelj še istega dne, ko jih je prejel, objaviti v poslovalnici zadruga na vidnem mestu. Če jih sklicatelj ni na ta način objavil, sme skupščina vkljub temu o njih veljavno razpravljati in sklepati.

10. Kraj skupščine — Način sklicanja — Vabilo

Skupščina mora biti v kraju, kjer je sedež zadruga. Dopustno pa je v pravih določiti, da sme biti tudi v kakem drugem kraju; v takem primeru določijo sklicatelji, ali naj se skupščina opravi na sedežu zadruga ali v kraju izven sedeža.

Način sklicanja mora biti tak, kakor ga odredjajo pravila. Dotične določbe pravil se je strogo držati. Če bi skupščina ne bila sklicana na predpisan način, sme zoper sklepe take skupščine po § 38., odst. 1., razen revizijske zveze in upravnega odbora, vložiti tožbo vsak zadružnik, ki je bil na skupščini navzoč, je zoper sklep vložil ugovor in zahteval, naj se ugovor sprejme v zapisnik.

Po § 33., odst. 1., je skupščina sklepč-

na, če se je udeleži najmanj polovica zadružnikov; v nekaterih primerih (§ 33., odst. 4.) zahteva zakon navzočnost večjega števila zadružnikov, kot polovice. Prav dostikrat se bo zgodilo, da na skupščino ne bo prišlo zahtevano število zadružnikov. Za take primere dovoljuje zakon, da se opravi druga skupščina, ki sklepa brez ozira na število navzočih zadružnikov. Vabilo na drugo skupščino se sme izdati obenem z vabilom na prvo skupščino. Dnevni red za drugo skupščino ostane isti kakor je bil razglašen za prvo skupščino.

Vabilo na skupščino se mora takoj po sklenjenem sklicu objaviti v poslovalnici zadruga na vidnem mestu.

11. Dnevni red

Skupščina sme po § 32., odst. 1., veljavno sklepati samo o predmetih, ki so postavljeni na dnevni red, izvzemši primere iz § 11., odst. 4., in § 33., odst. 5. Predmet, o katerem naj se na skupščini veljavno razpravlja in sklepa, mora biti v dnevnem redu tako opisan, da je razvidno, za kaj gre. Če naj skupščina sklepa o odstavitvi članov upravnega ali nadzornega odbora, ni treba navajati imen.

Zlasti je treba paziti, da se pravilno postavi na dnevni red sprememba pravil. Če gre za spremembo ali dopolnitev manj pomembnih določb zadostuje, da se v dnevnem redu omenijo paragrafi, oziroma odstavki paragrafov, ki naj se spremenijo ali dopolnijo. Če pa se tiče nameravana sprememba važnih članskih pravic, t. j. glasovalne pravice, jamstva ali poslovnih deležev, je treba pri dotični točki dnevnega reda navesti besedilo, kako se namerava dotična določba spremeniti ali dopolniti. Besedilo vsake

nameravane spremembe mora biti poleg tega razpoloženo zadružnikom na vpogled vsaj tri dni pred skupščino v poslovalnici zadruga ali na kakem drugem primernem kraju, ki mora biti označen v vabilu. Tako se morejo zadružniki že naprej poučiti, kakšne spremembe so nameravane v pravilih. Iz določb zakona sledi, da bi bilo napačno, dotično točko v dnevnem redu označiti samo z besedilom »sprememba pravil«.

Veljavno se more na skupščini sklepati, če je bila pravilno sklicana. Če bi se slučajno sestali vsi zadružniki in bi sklepali o zadružnih stvareh, bi sklepi takega sestanka ne bili veljavni, ker se tak sestanek ne bi mogel smatrati za skupščino, kajti zadružniki niso bili nanj povabljeni in tudi dnevni red ni bil razglašen.

Če se pripetijo ob sklicanju kake nepravilnosti, toda na skupščini nihče ne ugovarja in tudi odsotni člani ne izpodbijajo veljavnosti storjenih sklepov, potem postanejo sklepi pravomočni.

Med dnem, ko se objavi vabilo in med skupščino, mora biti vmes najmanj 7 polnih dni. Če je bila n. pr. skupščina sklicana 10. aprila, ne more biti pred 18. aprilom, ker se dan objave ne šteje v rok (§ 9., odst. 7.). Pravila smejo določiti daljšo vmesno dobo. Zakon sam določa daljšo vmesno dobo v primerih § 11., odst. 4. in § 33., odst. 5. Tega roka se je treba držati tudi tedaj, ko sklicuje skupščino desetina zadružnikov. Tolikšen rok odreja zakon zato, da se zadružniki lahko primerno pripravijo za skupščino. Če se vabilo na skupščino objavlja v časopisih, je za začetek roka določen dan, ko časopis izide. Če se sklicuje skupščina z vabili, ki se članom

dostavljajo po pošti, se kot začetek roka ne more smatrati dan, ko so bila vabila oddana na pošto.

11. Sklepanje o predmetu izven dnevnega reda

Zakon izraža pravilo, da se more na skupščini pravomočno sklepati samo o stvareh, ki so postavljene na dnevni red. Iz tega pravila navaja zakon štiri izjeme. Brez postavitve na dnevni red sme namreč skupščina sklepati:

1. O voditvi skupščine, n. pr. o predsedovanju ali da se posamezni predmeti obravnavajo v drugačnem vrstnem redu, kakor so navedeni v dnevnem redu.

2. O sklicanju nove skupščine. Skupščina sme skleniti, da se mora sklicati nova skupščina, čeprav tak predlog ni bil na dnevnem redu. Skupščina sme določiti novi skupščini dnevni red kakor tudi kraj in čas zborovanja. Vabilo na novo skupščino se mora objaviti po predpisih pravil. Novo skupščino mora sklicati upravni odbor, ker je on tisti organ, ki izvršuje skupščinske sklepe. Če bi niti upravni, niti nadzorni odbor ne sklicala nove skupščine, imajo zadružniki pravico, zahtevati od registrskega sodišča dovolitev, da jo smejo sklicati sami.

3. Po predpisu § 30., odst. 5., mora dnevni red vsake skupščine obsegati posebno točko: predlogi in pritožbe zadružnikov. Semkaj spadajo tudi pritožbe zoper izključitev. O pritožbah in predlogih zadružnikov se sme sklepati, čeprav bi morda ta točka ne bila na dnevnem redu. V zakon je ta predpis privzet za primer, da bi upravni odbor ob sklicanju skupščine to točko nalašč izpustil iz dnevnega reda, hoteč na ta

način onemogočiti sklepanje o pritožbah zoper izključitev.

4. V primeru § 79., odst. 1., ko se po uvedenem stečaju sklepa o tem, ali naj ostanejo dotedanji člani upravnega odbora, oziroma likvidatorji in člani nadzornega odbora še nadalje na svojih mestih ali naj se izvolijo drugi.

12. Sklepčnost prve skupščine

Če skupščina ni sklepčna, dovoljuje zakon, da se sme opraviti druga skupščina. Glede sklepčnosti dela zakon razliko med prvo in drugo skupščino. Za sklepčnost prve skupščine se zahteva navzočnost vsaj polovice vseh zadružnikov. Število zadružnikov se določa po stanju na dan skupščine, kar se ugotavlja po spisku zadružnikov. V število zadružnikov se ne morejo prišteti tisti, ki so definitivno izključeni iz članstva, pač pa se morajo kot člani šteti tisti, ki so bili sicer iz zadruge izključeni, toda so se zoper izključitev pritožili na skupščino, tako da je začasno še negotovo, ali bo izključitev potrjena ali ne.

Navzočnost večje kot nadpolovične večine se sme odrediti v pravilih. Navzočnost večje kakor nadpolovične večine zahteva zakon v primerih § 35., odst. 4., t. j., kadar je na dnevnem redu sklepanje: 1. o spremembi pravil; 2. o menjavi članov upravnega in nadzornega odbora; 3. o prestanku zadruge ali o spojitvi z drugo zadrugo. Za te primere predpisuje, da mora glasovati za predlog več kot polovica vseh zadružnikov, torej jih mora biti tudi na skupščini prisotnih več kot polovica.

Utegnilo bi se zgoditi, da bi bili na dnevnem redu predmeti, o katerih se sme sklepati ob navzočnosti vsaj polo-

vice zadružnikov, poleg tega pa tudi taki predmeti, o katerih se sme po zakonu ali pravilih sklepati le, če je navzočih več kakor polovica zadružnikov.

Skupščina, na kateri je navzoča samo polovica zadružnikov, sme sklepati o vseh predmetih, za katere se ne zahteva navzočnost kvalificirane večine, o drugih predmetih pa ne sme sklepati.

13. Glasovalna pravica

Načelno daje zakon zadružnikom pravico do samo enega glasu. Izjema je dopustna le v zadrugah za proizvodnjo, predelovanje in prodajo, v katerih se sme v pravilih priznati zadružnikom po razmerju njihovega večjega jamstva več, toda največ 5 glasov. Ker se jamstvo določa vedno (razen v zadrugah z neomejenim jamstvom) le po deležih, bi bilo bolj pravilno, da bi tudi zakon vzel za podlago pluralne glasovalne pravice število deležev.

Glasovalno pravico pridobi zadružnik z dnem, ko je postalo njegovo članstvo pravomočno (§ 39., odst. 4.), izgubi pa z dnem, ko članstvo preneha (§§ 45. do 50.).

Glasovalno pravico odreja zakon posameznim zadružnikom v posebej navedenih primerih:

1. pri sklepih, s katerimi bi se zadružnik oprostil kake obveznosti do zadruge ali bi dobil od zadruge kako ugodnost ali ki se tičejo sklenitve pravnega posla ali uvedbe ali končanja pravde med zadrugo in zadružnikom (§ 34., odst. 2.);

2. člani upravnega in nadzornega odbora in likvidatorji ne smejo glasovati o razrešnici (§ 34., odst. 3.);

3. glasovalna pravica je odvzeta zadružniku, ki je odpovedal članstvo, pa še ni poravnal svojih obveznosti do zadruge (§ 45., odst. 2.);

4. glasovalne pravice nima iz zadruge izključen zadružnik od dne, ko je bil obveščen o izključitvi (§ 47., odst. 1.).

Razen v ravnokar navedenih primerih se glasovalna pravica zadružniku ne sme vzeti. Če bi se mu neupravičeno odrekla, bi to vplivalo na veljavnost skupščinskih sklepov samo toliko, če bi se dokazalo, da bi sklep ne bil sprejet, če bi bil smel glasovati tudi zadružnik, ki mu je bilo glasovanje onemogočeno.

Pod izrazom »glasovalna pravica«, je razumeti tudi pravico do udejstvovanja na skupščini.

Nezadružniki nimajo na skupščini glasovalne pravice in tudi ne morejo zahtevati, da smejo prisostvovati skupščini. Zato tudi nimajo pravice, staviti predloge. Seveda se jim pa lahko dovoli, da prisostvujejo skupščini in da podajajo nasvete. Izjema velja glede predstavnika revizijske zveze, ki ga sme Zveza odposlati na skupščino in ki ima pravico do besede (§ 28., odst. 4.).

Sklepati morejo le zadružniki, ki so na skupščini osebno navzoči. Zastopanje je dopustno le v primerih § 28., odst. 2. in 3. (zastopanje pravnih oseb in pod skrbstvom stoječih zadružnikov). Če je zastopnik obenem član zadruge, ima dvojno glasovalno pravico: za se in za zadružnika, ki ga zastopa.

14. Potrebna večina za veljavnost skupščinskih sklepov

Za veljavnost sklepa je potrebno, da glasuje zanj na prvi skupščini več kot polovica navzočih zadružnikov. Ne odločuje torej nadpolovična večina odda-

nih glasov. Relativna večina ne zadošča nikoli. Polovica navzočih zadružnikov se mora razumeti tako, da prihaja v poštev število zadružnikov, ki so na skupščini navzoči ob času glasovanja, ne morda število zadružnikov, ki so navzoči ob začetku skupščine. Upoštevajo se samo glasovi, ki so bili oddani za predlog. Če je n. pr. navzočih 50 zadružnikov in glasuje od njih 24 za predlog, 18 proti predlogu, 8 pa se jih vzdrži glasovanja, je predlog odklonjen; pač pa bi bil predlog sprejet, če bi glasovalo zanj 26 zadružnikov (pod pogojem seveda, da pripada vsakemu zadružniku po en glas). Predlog bi bil tudi odklonjen, če bi bilo zanj oddanih le polovica glasov navzočih zadružnikov (v gornjem primeru: 25 za, 25 proti).

Pri štetju glasov, ki so oddani za ali proti, je treba posebne previdnosti na skupščinah takih zadrug, pri katerih imajo posamezni zadružniki po več glasov. V takem primeru je treba ob ustnem glasovanju uvesti poimensko glasovanje in pri glasovanju vsakega posameznika zabeležiti, koliko glasov mu pripada; če se glasuje z listki, je treba na vsakem listku, predno se odda glasovalcu, zabeležiti število pripadajočih glasov.

13. Druga skupščina

Če ne pride na skupščino toliko zadružnikov, da bi bila sklepčna, se sme opraviti druga skupščina, toda le tedaj, če sklicatelj izrecno navedejo v vabilu na prvo skupščino, da bo v primeru nesklepčnosti prve skupščine druga z enakim dnevnim redom in če navedejo kraj in pričetek druge skupščine. Če se v vabilu opusti ta dodatek, se druga skupščina ne sme opraviti, ampak jo je treba vnovič sklicati. Če se izpolni ta po-

goj, se sme hkratu sklicati prva in druga skupščina z enim vabilom. Vrh tega je potrebno, da določajo pravila, v katerem roku, da sme biti druga skupščina. O tem roku ne odreja zakon ničesar in prepušča zadrugam, da ga same določijo. Zato je dopustno, da se v pravih določi za drugo skupščino prav kratek rok, n. pr. da sme biti druga skupščina čez pol ure ali čez eno uro. Samo za primere iz § 35., odst. 4., predpisuje zakon, da ne sme biti druga skupščina prej kakor šele čez 15 dni.

Zakon sicer odreja, da je druga skup-

ščina sklepčna ne glede na število navzočih združnikov, vendar je upravičena domneva, da morajo biti navzoči vsaj trije, ker bi se sicer ne moglo opraviti pravilno glasovanje.

Na drugi skupščini se sklepa z nadpolovično večino oddanih glasov. Izjema velja le glede sklepanja o menjavi članov upravnega odbora. Po predpisu § 11., odst. 4., je namreč potrebno, da glasuje na drugi in tretji skupščini za menjavo članov upravnega in nadzornega odbora večina vseh navzočih združnikov.

Dr. E. Čeferin:

Praznik varčevanja

31. oktober je šel letos v čudnih razmerah mimo nas. Vojna je v Evropi, strah se polasča tudi nas. Kdo bi v takem času še mislil na varčevanje, kdo bi še nosil denar v posojilnice! Težko se ubranijo naši ljudje temu čudnemu občutku negotovosti. Kar z nekako naslodo se predajamo brezbriznosti, čakamo od danes na jutri.

To je izvrstna rešitev položaja za slabiče, za nedelavne, ki jim take razmere pridejo prav, da opravičijo svojo življenjsko nesposobnost in svojo leno-

bo. Vse drugače pa moramo misliti mi, ki se štejemo med borce v življenju, med ljudi, ki imajo pogum, da si sami pomagajo iz lastne moči in iz lastne volje. Združni pokret ima samopomoč in vero v samega sebe zapisano na prvih mestih. Čim težji je čas, tem več življenjske sile zahteva od nas.

Tako moramo vzeti tudi praznik varčevanja, ki se vsako leto obhaja na dan 31. oktobra. Letos naj nam služi varčevanje prav tako in še bolj kot druga leta za ustvarjanje in načrtno delo.

Zavarovanje pri poljedelskih strojih

Že v okrožnici smo opozorili vse kmetijske strojne zadruge, da morajo same prijavljati Okrožnemu uradu strojnike, ki so zaposleni pri poljedelskih strojih in da morajo tudi same plačevati za strojnike zavarovalne prispevke. Zaradi večje jasnosti objavljamo še članek, ki nam ga je poslal Okrožni urad v predmetni stvari.

Z naredbami ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, (zadnja naredba St. št. 30.451, z dne 8. aprila 1938), o določitvi nevarnostne tabele, je zavarovanje delavce pri poljedelskih strojih dvojno in to:

1. Skupno in brezimensko zavarovanje vseh oseb, ki jim preti nevarnost nezgode od kotla ali pogona. To zava-

rovanje velja samo za nezgodo, brez prijave oseb. Višina prispevkov se določa po uredbi o določitvi nevarnostne tabele, že na podlagi prijave obrata.

2. Zavarovanje strojnikov, kurjačev, ki se smatrajo za industrijsko delavstvo in se zavarujejo za bolezen, nezgodo, onemoglost, starost in smrt ter Borzo dela in Delavsko zbornico. Strojnike in kurjače je treba prijaviti poimensko s predpisano prijavnico za člana in navesti vse osebne podatke in podatke o zaslužku.

Po pogodbi, katero je sklenila kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani pod št. 10.869/1937 z dne 15. marca 1937 in ki velja od 1. aprila 1937, je banska uprava prevzela pavšalni znesek prispevkov za skupno, t. j. brezimensko zavarovanje in to za vse osebe, zaposlene pri poljedelskih strojih do 15 HP, ne glede na to, ali jih goni elementarna ali živalska sila, ali pa če so na ročni pogon. Pri teh strojih je zavarovan tudi podjetnik in lastnik, torej kmečki posestnik sam. Otroci do 14 leta starosti niso zavarovani. Tudi kmečke strojne zadruge so vpoštete v tej pogodbi za vse stroje do 15 HP in zadrugam za to skupno zavarovanje ni treba plačati prispevkov.

Dolžnost podjetnikov

Za skupno zavarovanje pa so dolžni plačati prispevke tudi po 1. aprilu 1937 lastniki in posestniki strojev, ki imajo nad 15 HP, kmečke strojne zadruge za stroje nad 15 HP ter vsi posestniki strojev, za katera so bila izdana obrtna dovoljenja za vse stroje, ne glede na višino HP. Vsi ti morajo svoje stroje prijavljati in plačevati zavarovalne prispevke.

Za poimensko zavarovanje strojnikov in kurjačev je odgovoren vsak lastnik stroja, in prav tako strojna zadruga. Vsi ti morajo strojnike in kurjače prijaviti poimensko in za nje plačati zavarovalne prispevke, ker to zavarovanje ni prevzela banska uprava po pogodbi.

Vse novo nabavljene stroje morajo prijaviti pri Okrožnem uradu tako oni, za katere plača prispevke banska uprava, kakor tudi oni lastniki, ki so še naprej dolžni plačevati prispevke sami.

Pravica iz nezgodnega zavarovanja

Pri onih strojih, za katere je prevzela plačilno dolžnost banska uprava, imajo pravico do zdravnika in zdravila, do bolnišnice, do hranarine in do nezgodne rente, ob smrti do pogrebne, vsi delavci in družinski člani, t. j. kmečki posestnik, žena posestnika in otroci stari nad 14 let, če so se pri poljedelskih strojih ponesrečili, dokler so nesposobni za delo, oziroma, dokler znaša izguba delavne sposobnosti nad 10 odstotkov.

Pri onih strojih, za katere ni prevzela plačila prispevkov banska uprava, pa imajo isto pravico, kakor zgoraj vsi navedeni, nimajo pa te pravice lastniki strojev.

Ponesrečeni pridejo do gornjih pravic tako, da nezgodo, ki bo imela predvidoma nad 3-dnevno delovno nesposobnost, prijavijo Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev ali sami, ali lastniki strojev, oziroma strojne zadruge. Nezgodo je treba prijaviti na predpisanem obrazcu tekom 24 ur po nesreči, najkasneje pa v enem letu od dneva nezgode. Če je nezgoda prijavljena po enem letu, zastarajo vse pravice do kakršnih koli dajatev.

Delodajalec je dolžan nezgodo prijaviti pristojnemu uradovemu zdravniku, ki bo takoj nudil potrebno zdravniško pomoč in predpisal zdravila, po potrebi poslal ponesrečenca v bolnišnico in izstavil zdravniško izpričevalo o nezgodi, v katerem bo navedel, kakšne posledice bo poškodba zapustila in koliko časa bo trajalo zdravljenje.

Nesreč je pri poljedelskih strojih vedno več. Največkrat so nezgode težje. Opažamo, da kmetje ne prijavljajo ne-

zgod in se ne zdravijo brezplačno pri uradovih zdravnikih, čeprav imajo to pravico. Tudi poškodovanci sami se večkrat za svoje pravice ne zanimajo, ali pa nezgode prepozno prijavijo. Zato urad še enkrat poudarja, da imajo pravico do zdravljenja in rente vsi zgoraj naštetih lastniki, družinski člani, žena in delavci, če se pri poljedelskih strojih ponesrečijo, čeprav sami ne plačujejo nobenih prispevkov več, ker je to namesto njih prevzela banska uprava.

Dr. Emil Čeferin:

Prispevek v narodno-obrambni sklad pri rentnem davku

Finančni zakon za leto 1939./1940. predpisuje v svojem § 19. poseben davek — prispevek v narodnoobrambni sklad —, ki se odmerja od 1. julija 1939 dalje po lestvici od vseh neposrednih davkov. Izvzeti so samo davek na poslovni promet (splošni in skupni), luksuzni davek in vojnica. Pobira se torej ta davek tudi od rentnine, ki se plačuje od obresti hranilnih vlog, in sicer 3% od obresti. Za letošnje leto pride v poštev samo rentni davek, izračunan za obresti od 1. julija 1939 do 31. decembra 1939, torej samo za drugo polletje. Ker naše posojilnice pripisujejo po veliki večini obresti le ob koncu leta za vse leto nazaj in ker prispevek ni tako visok, je zaradi enostavnosti priporočljivo, da posojilnice za celoletne obresti izračunajo rentnino. Znesek te za vse leto izračunane rentnine tvori osnovo za prispevek in ta se za leto 1939. deli z dve. Tako je tudi stališče, ki ga zastopa finančna direkcija.

V poštev pride še tudi načelo čl. 6. zakona o neposrednih davkih, da se namreč ulomki dinarja do 50 par ne jemlje-

jo v poštev, preko 50 par pa se zaokrožujejo na cel prihodnji dinar. Na ta način so vse vloge za letošnje leto, pri katerih rentnina ne doseže 50 par, oproščene posebnega prispevka. Tako so letos vloge do vključno zneska 833.33 din pri 2% obrestovanju proste tega prispevka. Pri teh vlogah znašajo celoletne obresti 16.66 din, rentnina pa 50 par. Prav tako so pri 5% obrestovanju vloge do 333.33 din proste prispevka, ker znašajo obresti zopet 16.66 din in rentni davek zopet 0.50 din. Tudi pri večjih vlogah se ulomki do 50 par ne upoštevajo. Tako znaša prispevek pri 2% obrestovanju pri vlogi 89.166.50 din le 6.50 din, ker znašajo obresti 1.783.33 din, rentni davek od teh obresti pa 53.50 din. Če bi pa znašala vloga 89.176.— din, bi znašale pri isti obrestni meri obresti 1.783.34 din, rentni davek pa 53.5002 din ali strogo vzeto že preko 53.50 din in bi zaradi tega znašal prispevek že stopnjo višje, v tem slučaju 7 din.

Da olajšamo delo posojilnicam, prinašamo spodaj tabele z že za letos izračunanim prispevkom, odgovarjajočo

rentnino, celoletnimi obrestmi in vloge z obrestno mero od 2 do 5%. Na prvi tabeli so vloge do najvišjega zneska, pri katerih prispevek sploh odpade. Na nadaljnjih tabelah so zopet najvišji zneski vlog, za katere še velja na njih označeni prispevek. Če imamo n. pr. vlogo 20.550.— din, znaša prispevek pri obrestni meri 2% za letošnje leto 1.75 din, ker plačamo za vlogo do 20.855.— din še vedno 1.75 din prispevka. Ali n. pr. pri vlogi 40.000.— din in pri 4% obrestni meri znaša prispevek 5 din, ker nam prejšnja tabela pokaže, da velja prispevek 4.75 din le do najvišje vloge 25.416.50 din.

Prinašamo tabele za vse vloge do zneska 89.166.50 din pri 2% obrestni meri ali do zneska 35.666.60 din pri 5% obrestni meri. Večje vloge pri naših zadrukah skoro ne bodo prišle v poštev. Za tak primer pa si zadruga lahko sama izračuna prispevek na podlagi »Tabelarnega priročnika«, ki ga je sestavil Erich Sterbenz, ki stane 10.50 din in ka-

terega smo se posluževali pri izračunavanju tudi mi.

Vse dosedaj povedano velja, če vloga med letom ni doživela večjih sprememb. Če pa so se obresti v prvem ali drugem polletju znatno povečale ali zmanjšale, naj se pa pri večjih vlogah posebej izračunajo obresti za drugo polletje in od teh rentni davek, ki tvori osnovo za izračun prispevka. V tem primeru se seveda prispevek ne deli z 2.

Zakon pozna pri tem davku milejše in težje lestvice z ozirom na število otrok davčnega zavezanca. Pri rentnini to razlikovanje že iz tehničnih razlogov, tudi če bi prispevek vlagatelj sami plačevali, odpade, ter se vzame v poštev le normalna lestvica, po kateri so tudi spodnje tabele prirejene.

Pripominjamo še, da se bo ta prispevek pobiral obenem z rentnim davkom in da ga bodo plačevale pač posojilnice same, kjer seveda one tudi rentnino same plačujejo.

Pri obrestni meri	in vlogi do din	znašajo celoletne obresti din	znaša 3% rentni davek din	znaša prispevek za l. 1939 din	Pri obrestni meri	in vlogi do din	znašajo celoletne obresti din	znaša 3% rentni davek din	znaša prispevek za l. 1939 din
2%	833.33	16.66	0.50	—	2%	19.166.55	383.33	11.50	1.25
2½%	666.66	16.66	0.50	—	2½%	15.334.—	383.33	11.50	1.25
3%	555.55	16.66	0.50	—	3%	12.778.33	383.33	11.50	1.25
3½%	476.—	16.66	0.50	—	3½%	10.952.28	383.33	11.50	1.25
4%	406.66	16.66	0.50	—	4%	9.583.25	383.33	11.50	1.25
4½%	370.22	16.66	0.50	—	4½%	8.518.44	383.33	11.50	1.25
5%	333.33	16.66	0.50	—	5%	7.666.60	383.33	11.50	1.25
2%	17.500.—	350.—	10.50	0.75	2%	20.833.—	416.66	12.50	1.75
2½%	14.000.—	350.—	10.50	0.75	2½%	16.666.10	416.66	12.50	1.75
3%	11.667.—	350.—	10.50	0.75	3%	13.888.66	416.66	12.50	1.75
3½%	10.000.—	350.—	10.50	0.75	3½%	11.904.58	416.66	12.50	1.75
4%	8.750.—	350.—	10.50	0.75	4%	10.416.50	416.66	12.50	1.75
4½%	7.778.—	350.—	10.50	0.75	4½%	9.259.12	416.66	12.50	1.75
5%	7.000.—	350.—	10.50	0.75	5%	8.333.20	416.66	12.50	1.75

Pri obrestni meri	in pri vlogi do din	znajajo celoletne obresti din	znajša 3% rentni davek din	znajša pri- spevek za l. 1939 din	Pri obrestni meri	in pri vlogi do din	znajajo celoletne obresti din	znajša 3% rentni davek din	znajša pri- spevek za l. 1939 din
2%	42.500.—	850.—	25.50	2.25	2%	50.835.—	1016.66	30.50	4.75
2½%	34.000.—	850.—	25.50	2.25	2½%	40.666.64	1016.66	30.50	4.75
3%	28.333.34	850.—	25.50	2.25	3%	33.888.66	1016.66	30.50	4.75
3½%	24.285.71	850.—	25.50	2.25	3½%	29.047.60	1016.66	30.50	4.75
4%	21.250.—	850.—	25.50	2.25	4%	25.416.50	1016.66	30.50	4.75
4½%	18.888.88	850.—	25.50	2.25	4½%	22.592.57	1016.66	30.50	4.75
5%	17.000.—	850.—	25.50	2.25	5%	20.333.20	1016.66	30.50	4.75
2%	44.166.66	883.33	26.50	2.75	2%	84.166.50	1683.33	50.50	5.—
2½%	35.333.32	883.33	26.50	2.75	2½%	67.333.32	1683.33	50.50	5.—
3%	29.444.33	883.329	26.50	2.75	3%	56.111.—	1683.33	50.50	5.—
3½%	25.238.08	883.33	26.50	2.75	3½%	48.095.22	1683.33	50.50	5.—
4%	22.083.25	883.33	26.50	2.75	4%	42.083.25	1683.33	50.50	5.—
4½%	19.629.62	883.33	26.50	2.75	4½%	37.407.40	1683.33	50.50	5.—
5%	17.666.60	883.33	26.50	2.75	5%	33.666.60	1683.33	50.50	5.—
2%	45.833.—	916.66	27.50	3.25	2%	85.833.—	1716.66	51.50	5.50
2½%	36.666.64	916.66	27.50	3.25	2½%	68.666.64	1716.66	51.50	5.50
3%	30.555.33	916.659	27.50	3.25	3%	57.222.—	1716.66	51.50	5.50
3½%	26.190.45	916.66	27.50	3.25	3½%	49.047.60	1716.66	51.50	5.50
4%	22.916.50	916.66	27.50	3.25	4%	42.916.50	1716.66	51.50	5.50
4½%	20.370.35	916.66	27.50	3.25	4½%	38.148.15	1716.66	51.50	5.50
5%	18.333.20	916.66	27.50	3.25	5%	34.333.25	1716.66	51.50	5.50
2%	47.500.—	950.—	28.50	3.75	2%	87.500.—	1750.—	52.50	6.—
2½%	38.000.—	950.—	28.50	3.75	2½%	70.000.—	1750.—	52.50	6.—
3%	31.666.66	950.—	28.50	3.75	3%	58.333.34	1750.—	52.50	6.—
3½%	27.142.87	950.—	28.50	3.75	3½%	50.000.—	1750.—	52.50	6.—
4%	23.750.—	950.—	28.50	3.75	4%	43.750.—	1750.—	52.50	6.—
4½%	21.111.11	950.—	28.50	3.75	4½%	38.888.88	1750.—	52.50	6.—
5%	19.000.—	950.—	28.50	3.75	5%	35.000.—	1750.—	52.50	6.—
2%	49.166.50	983.33	29.50	4.25	2%	89.166.50	1783.33	53.50	6.50
2½%	39.333.32	983.33	29.50	4.25	2½%	71.333.20	1783.33	53.50	6.50
3%	32.777.66	983.33	29.50	4.25	3%	59.444.34	1783.33	53.50	6.50
3½%	28.095.22	983.33	29.50	4.25	3½%	50.952.37	1783.33	53.50	6.50
4%	24.583.25	983.33	29.50	4.25	4%	44.583.25	1783.33	53.50	6.50
4½%	21.851.84	983.33	29.50	4.25	4½%	39.629.62	1783.33	53.50	6.50
5%	19.666.60	983.33	29.50	4.25	5%	35.666.60	1783.33	53.50	6.50

Zvezine objave

Opozorilo zadrugam

za primere, če bi morale pridelke nabavljati od nečlanov. Po § 1., točka 7. zakona o gospodarskih zadrugah, je dovoljena izjema zadrugam, da od nezadružnikov nabavljajo nekaj časa proizvode ob elementarnih ali periodnih ovirah, zaradi katerih bi zadruga ne mogla s proizvodi svojih zadružnikov zadovoljiti potrebe svojih stalnih potrošnikov. Dovolitve za to daje minister za kmetijstvo po zaslišanju Glavne zadružne zveze. Zadruga, ki bi prišle v tak položaj, da bi morale začasno pridelke nabavljati od nečlanov, morajo to s pismeno vlogo zaprositi ministrstvo za kmetijstvo, vendar pa morajo to pismeno vlogo poslati potem svoje revizijske zveze, katera jo pošlje Glavni zadružni zvezi, slednja pa jo odda ministrstvu.

Kolkovanje zadolžnic

Svoječasna navodila v »Narodnem Gospodarju« glede kolkovanja zadolžnic dopolnjujemo v toliko, da je treba zadolžnico kolkovati s $\frac{1}{2}\%$ od dolgovane vsote, jamstveno izjavo, ki je na zadolžnici pa z 1‰ (1 promile) od dolgovane vsote in kavcije. To zaradi tega, ker se jamstvo bodisi porokov ali hipotekarno po besedilu naših zadolžnic nanaša tudi na kavcijo in ne samo na dolgovano vsoto. Tako se kolkuje n. pr. zadolžnica za 10.000.— din posojila in 1.000.— din kavcije, na kateri je podpisan en porok, s $\frac{1}{2}\%$ od 10.000.— din, t. j. s 50 din, jamstvena izjava pa z 1‰ od 11.000.— din, t. j. z 11 din. Če bi bila pa na zadolžnici podpisana dva poroka ali en

porok in vknjižbeno dovoljenje, se zadolžnica kolkuje prav tako s 50 din, jamstvena izjava pa z dvakratnim zneskom prejšnjega, t. j. z 22 din.

Pojasnila zadrugam

1. Naložbe posojilnic pri Zvezi na novem računu so posojilnicam na razpolago brez omejitve. Nekatere posojilnice so bile namreč mnenja, da tudi glede naložb pri Zvezi na novem računu velja lestvica iz čl. 2. uredbe od 7. septembra. To pa ni pravilno, ker uredba od 7. septembra v čl. 5. izrečno pravi, da se omejitve iz uredbe ne nanašajo na terjatve enega denarnega zavoda pri drugem denarnem zavodu. Posojilnica je denarni zavod, enako kot Zveza, zato glede razpolaganja z naložbami na novem računu ne veljajo omejitve.

2. Glede taksiranja hranilnih knjižic prihaja več vprašanj. Po tar. post. 284. je hranilno knjižico, ki se izda vlagatelju glede hranilne vloge, kolkovati z 0.50 din.

3. Razpored. Posojilnice vprašujejo, kako naj izplačujejo vloge, če so pod zaščito, pa niso napravile razporeda. Vsak denarni zavod pod zaščito mora za izplačevanje starih vlog napraviti razpored po čl. 20. uredbe o zaščiti denarnih zavodov (glej »Narodni Gospodar« od 15. VII. 1934) in ga potem Zveze predložiti ministrstvu za kmetijstvo. Če ga ministrstvo v roku 15 dni ne spremeni, je razpored veljaven in ga ima posojilnica objaviti na vidnem mestu v poslovnem prostoru. Za izplačevanje starih vlog ne velja uredba od 7. septembra čl. 2. (glej »Narodni Gospodar«

od 15. IX. 1939, stran 129. in sl.), temveč velja izključno le uredba o zaščiti denarnih zavodov z dne 25. XI. 1934, posebej člen 20. te uredbe.

Prošnja za podaljšanje roka za zaščito

Kmetijsko ministrstvo nam je nekaj gornjih prošenj vrnilo in zahtevalo, da prošnjo podpišejo vsi člani načelstva in nadzorstva. Da ne bo nepotrebnega pisarjenja, prosimo zadruge, da upoštevajo mišljenje ministrstva.

Prošnje za podporo

Kmetijsko ministrstvo nas je potom Glavne zadružne zveze obvestilo, da opozorimo svoje članice, da pri prošnjah za podporo točno upoštevajo pravilnik, da morejo torej izključno le zadruge za proizvodnjo prositi za podporo in tudi te samo za investicijske svrhe ter preko svojih zadružnih zvez. Opozarjamo zaradi tega ponovno na navodila v letošnjem »Narodnem Gospodarju« št. 6, str. 92.

Obvezno nalaganje rezerv v državne vrednostne papirje

Že v 2. številki letošnjega »Narodnega Gospodarja« smo priobčili pravilnik k uredbi o ustanovitvi poslovnih rezerv in dali posojilnicam navodila glede nalaganja rezerv v državne vrednostne papirje. Sedaj prinašamo le pojasnilo finančnega ministrstva, ki prav tako uredbi, oziroma pravilnik ugodno

tolmači. To pojasnilo pravi, da na podlagi čl. 18. pravilnika kreditne in zavarovalne zadruge za leto, v katerem predpisani znesek ne doseže 5.000.— din, niso dolžne ničesar naložiti v državne vrednostne papirje. Predpisani znesek za naložbo v vrednostne papirje pa znaša pri posojilnicah, ki vnašajo ves prebitok v rezervni fond, 10% ali z drugimi besedami, obveznost nalaganja v državne papirje nastopi šele, če znaša letni poslovni prebitok več kot 50.000 din. Pojasnilo finančnega ministrstva pravi tudi, da je predpisani znesek mišljen za vsako leto posebej in da se ne prišteva poslovnemu prebitku za naslednje leto. Glede že obstoječih rezervnih fondov pravi pojasnilo, da še pet let odkar je stopila uredba v veljavo (t. j. do leta 1945.) kreditnim in zavarovalnim zadrugam ni treba nalagati 50% rezerve v državne vrednostne papirje.

Vnovčevanje sadnih koščic

Glavna zadružna zveza opozarja zadruge, da naj zbirajo koščice sliv — posušene in oprane — ter naj jih ponudijo v nakup Vojnotehničnemu zavodu v Obiliću. Te koščice se rabijo v vojni industriji za izdelavo aktivnega oglja, s katerimi se polnijo aparati za filter pri plinskih maskah. Vojnotehnični zavod bo koščice kupoval po povoljnih cenah.

Literatura

Dr. Gjuro Kuntarić, Zadrugarstvo,

izšlo v založbi »Dobra štampa«, ž. z o. j. v Slavonski Požegi, cena 50 din. Vse, ki hočejo biti poučeni o zadrugarstvu kot

mogočnem pokretu bodočnosti in ki hočejo pregledati notranjo vrednoto zadrugne misli, zlasti tudi iz krščanskega stališča, opozarjamo na gornjo knjigo.

Knjigo naroče zadruga lahko tudi potom Zveze. V prihodnji številki bomo o knjigi obširneje poročali.

Fran Trček, Oris združništva

Pred kratkim je v založbi Zveze slovenskih zadrug izšla knjiga z gornjim naslovom. To je že tretja izdaja, ki se razlikuje od prejšnjih dveh po docela novem drugem delu. Ta del govori o ustroju in delovanju zadruga ter je prirejen po novem zakonu o gospodarskih zadrugah. Prav zaradi tega bo knjiga vsaj zaenkrat dobro služila praktičnemu delu v zadrugi. Pri obdelavi tvarine se avtor drži sistema zakona. Tudi sicer ne gre po večini preko zakonitega besedila. Vsekakor bo pa že zaradi same razporeditve v pregledna poglavja marsikomu sicer suhoparno besedilo zakona na ta način simpatično in bolj užito. — Knjiga stane 10 dinarjev in se bo zaradi tega lahko popularizirala.

Dr. J. Šlebinger — Ing. J. Marenčič: Bibliografija slovenske kmetijske literature v letih 1919-1939

Izdala in založila Kmetijska zbornica v Ljubljani, l. 1939. Str. XII + 207, cena 100 dinarjev. — Kdor koli se je doslej pečal z našimi gospodarskimi vprašanji, je bil v veliki zadregi, kajti tozadevna literatura je postala pri nas že docela nepregledna. Raztresena je namreč po raznih zbornikih in drugih periodičnih izdanjih, ki se pojavljajo leto za letom in zopet ugašajo. In vendar je v njih zakopanega ogromno dragocenega gradiva. Da se omogoči vsem, ki se iz kakršnega koli nagiba zanimajo za naša gospodarska, zlasti kmetijska vprašanja, pregled tozadevnega že doslej iz-

vršenega dela, je izdala naša mlada Kmetijska zbornica gornje delo, ki ga je z velikim trudom sestavil naš najboljši bibliograf dr. J. Šlebinger ob sodelovanju inženjerja agronomije J. Marenčiča in ki predstavlja pač najdragocenejšo pridobitev na tem polju, kar smo jih doslej imeli in kakršno še ne morejo pokazati tudi ne Hrvatje in ne Srbi. Tu ni zajetih le okoli 300 samostojnih publikacij, ki so izšle s tega področja pri nas po vojni, temveč tudi okoli 10.000 člankov, ki so raztreseni po raznih naših časnikih in časopisih. Vsa snov je vzorno in pregledno razdeljena na splošno kmetijstvo, ki obsega zopet pododdelke, kakor kmetijska izobrazba, organizacije, gospodarstvo, agrarna politika, agrarna reforma, socialni problemi slovenske vasi, kmečko gospodinjstvo itd., dalje splošno poljedelstvo (pododdelki: žitarstvo, okopavine, travništvo, industrijsko rastlinstvo, hmeljarstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, vrtnarstvo), splošna živinoreja (s pododdelki: govedoreja, mlekarstvo, konjereja, svinjereja, reja malih živali, čebelarstvo in sviloreja) ter gozdarstvo z lovstvom in ribištvom. Dodani so delu še: bibliografski podatki o slovenskih kmetijskih strokovnjakih in pisateljih. Že iz tega bežnega pregleda je razviden strogo znanstveni značaj tega odličnega dela, ki smo ga doslej tako zelo pogrešali in ki bo nedvomno sijajno služilo vsem, ki se kakor koli zanimajo za ta vprašanja. Vsak bo gotovo tudi od srca hvaležen Kmetijski zbornici, ki se je pri nas prva lotila tega prepotrebne delo in se ni ustrašila žrtev zanj. Ker je delo odlično po zunanji opremitvi, smo prepričani, da bodo posegli po njem takoj vsi zainteresirani, služilo namreč ne bo izbor-

no le strokovnjakom, publicistom itd., temveč tudi naprednim praktičnim gospodarjem.

Nov zadrugi list

Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru je začela izdajati

svoj časopis »Mariborski zadrugar«, list za združno vzgojo in gospodarstvo. Tako smo tudi v Mariboru dobili glasilo, ki bo propagiralo združna načela in združno organizatorno vplivalo na svoj delokrog. Listu želimo mnogo uspeha.

Vprašanja in odgovori

Vprašanje:

Ali se morajo člani nadzornega odbora po novem združnem zakonu mor- da prijavljati sodišču?

Odgovor:

Članov nadzornega odbora nikdar ni treba prijavljati sodišču zaradi registracije. Oni nikdar ne podpisujejo v imenu zadruga. Smisel prijave sodišču pa je le v tem, da je podpis dotičnika, ki je upravičen podpisovati za zadrugo, tudi vsakemu tretjemu na vpogled in da se ta lahko v vsakem slučaju prepriča o upravičenosti dotičnega, ki sklepa pravne posle za zadrugo.

Vprašanje:

Ali se morajo pravila, ko se predložijo sodišču v registracijo, kolkovati?

Odgovor:

Vse vloge, katere se vložijo na sodišče v svrhu registracije, so takse proste.

Vprašanje:

Leta 1931. smo izplačali nekemu dolžniku 20.000.— din kot posojilo. Prvotno smo dali posojilo proti poroštvu, na željo porokov smo se pa pozneje vknjižili na njegovo posestvo za dolg z 8% obrestmi in kavcijo v znesku 5000.— din. Dolž-

nik je nekajkrat plačal nekaj na račun obresti, zadnjikrat leta 1938. 500.— din. Ob tej priliki je na našo grožnjo, da bomo, ker ne vrača redno, izterjali glavnico in obresti, obljubil, da bo vse zaostale obresti v najkrajšem času poravnal. Tega do danes ni storil in znašajo zaostale obresti že nad 7000.— din. Med temi obrestmi so seveda že nad tri leta stare, torej zastarane. Da nismo poskrbeli, da bi se obresti pravočasno izterjale, je krivo to, da smo mislili, da spada pod zaščito. Sedaj je za nami vknjiženi upnik predlagal izvršbo in se bo dražba res v nekaj dneh vršila. — Na katerem mestu in ali bodo sploh krite naše obresti?

Odgovor:

Ko je leta 1938. Vaš dolжник obljubil, da bo vse zaostale obresti v najkrajšem času poravnal, je bilo s tem zastaranje prekinjeno za vso dobo nazaj. Pri razdelilnem sklepu bodo obresti krite sledeče: Triletna zaostala obresti delijo vedno svojo usodo z glavnico in bodo prišle do kritja na istem mestu kot glavnica. Ostale obresti se bodo krile iz vknjižene varščine do zneska 5000.— din. Če bi še morda preostala kaka Vaša terjatev na obrestih ali na stroških, se bo krila za vsemi vknjiženimi upniki in za več kot triletnimi

davčnimi zaostanki. Ob tej priliki opozarjamo posojilnice, da v podobnih primerih, ko upnik sicer ne plačuje obresti, pa obljubi, da jih bo plačal, dajo upniku to njegovo izjavo podpisati. Na ta način se izognejo nevarnosti, da bi jim obresti zastarale ter imajo v roki tudi pismeni dokaz za to.

Vprašanje:

Ali morajo zadruga še vedno, če hočejo imeti taksno prostost, prositi za dekret o taksni oprostitvi?

Natečaj za zadružne revizorje

Glavna zadružna zveza potrebuje več strokovnih revizorjev za zadružne zveze in druge zadružne organizacije.

Reflektanti morajo imeti: a) fakultetno izobrazbo ali srednjo šolo ali zadružno šolo, kateri je priznana stopnja srednje šole in b) da so samostojni

Odgovor:

Zadruga, ki so že ustanovljene po novem združnem zakonu, ali ki so svoja pravila že prilagodile novemu združnemu zakonu, uživajo taksno prostost, ne da bi jim bilo treba za njo šele prositi. Nikak dekret o taksni prostosti se več ne zahteva. Zadruga, ki imajo torej svoja pravila prirejena novemu združnemu zakonu, uživajo taksno prostost že same po sebi. — Na kaj se vse nanaša taksna prostost, pove »Narodni gospodar« za l. 1938. na strani 53.

revizorji v službi kake revizijske zveze vsaj eno leto ali v združni službi vsaj pet let.

Plača dva do pet tisoč din.

Ponudbe naj se pošljejo na Glavno združno zvezo, poštni predal 46, Belgrad.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18% Din —.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 in po 100 kg à Din 102.—; kalijeva sol po 100 kg Din 150.—; kostni superfosfat Din 120; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 211.—; apneni dušik v papirnatih vrečah Din 185.—; kostna moka Din 84.—; nitrofoskal v vrečah Din 144.—; modra galica Din 6.10; žveplo —.—. Pri vagonem odjemu se cene za gno-

jila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Nitrofoskal, apneni dušik pri najmanjšem odjemu 5000 kg franko vsaka postaja. Modra galica pri vagonem odjemu po konkurenčni ceni.

*

Manufakturo vseh vrst po ugodnih cenah tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami članic »Zadružne zveze« nudi Oblačilnica za Slovenijo v hiši Gospodarske zveze.

PRILOGA NARODNEMU GOSPODARJU ŠTEV. 11., 1939

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Izredni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Kresnicah, z. z. o. j., bo 3. decembra 1939 po jutranji sv. maši ob 7 v župnišču v Kresnicah. Dnevni red: 1. Dopolnilna volitev v upravni odbor. 2. Predlogi in pritožbe zadružnikov. 3. Slučajnosti.

Izredni občni zbor stavbne zadruge »Družina in dom« na Jesenicah, r. z. z. o. z., bo dne 28. novembra 1939 ob 20 v prostorih Krekovega doma na Jesenicah. Dnevni red: 1. Zadružno zemljišče. 2. Eventualna volitev novega odbora.

Glavna skupština Hrvatske seljačke gospodarske udruge v Dolnji Dubravi, r. z. s. o. j., obdržati će se 26. novembra 1939 u 2 sata poslije podne u prostoriji Zadruga za štednju i zajmove u Dol. Dubravi. Dnevni red: 1. Izveštaj likvidatora o poslovanju. 2. Sudsko nadziranje. 3. Eventualia.

Izredni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Svečini, r. z. z. n. z., bo 26. novembra 1939 ob 3 popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Sklepanje o likvidaciji zadruge. 5. Volitev treh likvidatorjev. 6. Slučajnosti. — V smislu § 52. zadružnih pravil, 2. odstavek, se vrši v primeru nesklepčnosti v treh tednih drug občni zbor, ki sklepa z dvotretjinsko večino glasov ne glede na število navzočih.

Koledar Kmečke zveze za leto 1940

Koledar Kmečke zveze za leto 1940. je te dni izšel. Obsega nad 300 strani izbrane vsebine in je lične oblike, platnice so vezane v platno. Ima svinčnik ter vso ono vsebino, kakor lani in še nešteto novih stvari, kot n. pr.: vse zapiske za kmetijsko knjigovodstvo (na najboljšem papirju), kmetijsko strojništvo, popolne mere tesanega lesa v m³ in čevljih (kubikih), tabele za izračunanje žive teže živine in stoječega lesa — gozdov, telefonske številke in naslove vseh, za kmeta važnih uradov in ustanov v Sloveniji, pouk, kako se telefonira in kako se oddajajo brzobjavke, obrestne račune, najrazličnejša navodila za vse panoge gospodarstva itd. in še več strani praznega papirja, kakor lani. V koledarju ni nobenega članka, nobene nepotrebne navlake, pač pa vse, kar slovenski kmet vsak dan rabi!

Tako izpopolnjen koledarček do zdaj na Slovenskem še ni izšel in skoro gotovo tudi ne bo več tako kmalu! Upravičeno je namreč treba pričakovati, da se bo tisk in papir po-

dražil in bo izdajanje tako obširnih koledarčkov predrago.

Zato svetujemo vsem kmetovalcem, predvsem pa članom Kmečke zveze: **Nabavite si letos koledar Kmečke zveze prav vsi!** Morda vam bo moral služiti več let kot nepogrešljiv gospodarski priročnik!

Opozarjamo ponovno, da ga bomo mogli po napovedani ceni — samo din 10.— dajati samo onim, ki ga bodo naročili **skupno in pravočasno**, najbolje potem Krajevnih kmečkih zvez! Lani je naklada pošla že v decembru, zato so mnogi ostali brez njega! Pohitite letos z naročili, dokler je koledarček v zalogi.

Pri naročilih posameznih izvodov stane koledarček s poštnino vred 12.— din. Naročila naslavlajte na naslov: **Kmečka zveza v Ljubljani, Tyrševa cesta 38 (Zadružna zveza)**. V prodaji bodo koledarčki tudi v knjigarnah in v trgovinah s papirjem po mestih. Cena v knjigarnah je 12.— din.

Dobrepolske igrače

Siromašna Dobrépoljska dolina je skoraj vedno vsako leto prizadeta s kakšno elementarno nezgodo. Ljudstvo zaradi tega mnogo trpi in prehaja v čimdalje večje siromaštvo. To se občuti še bolj, ker v kraju ni nobene industrije, da bi se moglo preživljati revno prebivalstvo.

Sklenili smo tem siromašnim ljudem pomagati s tem, da smo ustanovili zadrugo za izdelovanje raznih igrač, predvsem iz lesa pa tudi iz tekstilnega blaga. Pogoji za izdelovanje omenjenih predmetov so naravnost idealni, ker je na razpolago dovolj surovin, predvsem pa zdravega, trdega lesa in, kar je glavno, zelo nadarjeno in pridno prebivalstvo.

Z našim dosedanjim delom smo si pridobili že lep sloves, saj se naše igrače razpošiljajo že sedaj v razne kraje naše domovine. Cenjene so zaradi svoje pestrosti v barvi in posebno še po edinstveni solidni izdelavi. Uporabljamo samo prvovrstni les in najfinejše barve, ki so nestrupene in so odporne proti vodi, milu in toploti. Naši izdelki imajo vse odlike prvovrstnic igrač in ima njih nakup trajno vrednost. Cena naših igrač je pa tudi najsiromašnejšim kupcem odgovarjajoča, saj si lahko nabavite pri nas konjička z usnjeno opremo za ceno 6–12 din. Nadalje razna vozila, kakor n. pr. avtomobilček za 3.50 din itd. Izdelujemo preko sto dvajset raznih igrač za deklice in dečke in to po najnižjih cenah. Poleg nizkih cen dajemo trgovcem še razne popuste (kasaskonto, rabat), ako vzamejo kaj več, in jim s tem omogočamo najboljši zaslužek.

Izdelujemo najpopularnejše igračke, kakor: konje raznih oblik in velikosti, psičke, zajčke, mačke, kamele, medvede; nadalje: kokoške, peteline, race, labode; razna vozila: avtomobile raznih oblik in velikosti, lokomotive in kompletne vlake, vozičke, zibelke in posteljice, kocke za sestavljanje raznih oblik in druge zabavne predmete. Na zalogi imamo tudi razne oblečene punčke, živalce iz tekstilnega blaga itd.

Vse navedeno izdelujemo samo z lastnimi delavci po originalnih vzorcih in je vse sto odstotni domači proizvod, ki ne zaostaja za dragimi inozemskimi izdelki.

Ker je sezona za naročanje igrač za sv. Miklavža in božič že nastopila, dovoljujemo si, opozoriti na našo igračarsko delavnico, ki nudi za malo denarja mnogo blaga.

S tem pa, ko naročate blago pri nas, koristite ne samo sebi, ampak pomagajte siromašnemu ljudstvu do skromne eksistence.

Naše igrače so domače, t. j. slovenske igrače. Zato Vas prosimo kar najvljudneje, da bi pri nas že sedaj naročili vsaj nekaj igrač. Obrnite se najprej na nas, da Vam pošljemo našo ponudbo, in se boste prepričali o kvaliteti naših izdelkov. Ni treba naročati veliko glede na sedanje razmere, toda za malo vsoto pa prav lahko naročite, če ne več, vsaj za sto dinarjev. Naše podjetje je prvo slovensko podjetje za igrače. Borimo se za svoj obstanek in zato prosimo podpore vso slovensko javnost. Ne izgovarjajte se, da ne boste mogli prodati ali oddati blaga. Otroku je potrebna igrača kakor vsakdanji kruh.

S cenjenimi naročili Vas v lastnem interesu prosimo, da pohitite, ker kasnejša naročila zaradi pomanjkanja časa ne bi mogli pravočasno izvršiti.

Pošiljamo pa redno le po povzetju, ker nujno rabimo denar. Vse pošne stroške trpimo mi, tako da Vas poštnina nič ne stane.

Razen igrač izdelujemo tudi kitare. Morda bi si jo kdo želel kupiti. Stane okrog 150 din. Izdelujemo tudi številke in napise iz lesa, kartona in celuloida.

Poleg tekstilnih igrač izdelujemo tudi lutke v narodnih nošah in lutke za otroška gledališča. Dalje izdelujemo tudi razne vezene: preproge, pregrinjala, blazine, vezene svete podobne itd. po jako nizki ceni.

»Razvoj«, pošta Videm-Dobrepolje.

Člani Zadružne zveze dobivajo list brezplačno • Cena listu za naročnike 25 din na leto • Rokopisi naj se pošiljajo na naslov uredništvo „Narodnega gospodarja“ v Ljubljani, Zadružna zveza. Rokopisi se ne vračajo • Izdajatelj Zadružna zveza v Ljubljani • Odgovorni urednik dr. E. Čeferin v Ljubljani • Za Zadružno tiskarno M. Blejec v Ljubljani.